

Direktionens berättelse till bankfullmäktige om Finansinspektionens verksamhet 2012

Innehållsförteckning

Direktionen	2
Samarbete mellan Finansinspektionen och Finlands Bank	3
Strategin för Finansinspektionen	4
Sammandrag	5
Läget på finansmarknaden	7
Målen för 2012 och förverkligandet av dem	8
Effektiv verksamhet och riskorienterad tillsyn	8
God riskhanteringsförmåga och intern styrning i företagen	11
Högklassigt kund- och investerarskydd	14
Resultatinriktat samarbete mellan tillsynsmyndigheterna	17
Bankfullmäktiges berättelse för 2011 och åtgärder till följd av den	19
Bedömning av förändringar i tillsynen och tillsynsavgifterna 2013	21

Bankfullmäktiges roll i tillsynen av Finansinspektionen

Bankfullmäktige övervakar den allmänna ändamålsenligheten och effektiviteten i Finansinspektionens verksamhet. I övervakningen av ändamålsenligheten bedömer bankfullmäktige hur det i lagen föreskrivna målet för verksamheten har förverkligats. I övervakningen av den allmänna effektiviteten i verksamheten följer bankfullmäktige framför allt upp Finansinspektionens personalutveckling och allmänna budgetutveckling i förhållande till Finansinspektionens uppgifter samt ändringar som föranleds av lagstiftningens eller marknadens utveckling.

Direktionen

Direktionens sammansättning

ordförande **Pentti Hakkarainen**
vice ordförande för Finlands Banks direktion

vice ordförande **Martti Hetemäki**
understatssekreterare som kanslichef, Finansministeriet

Outi Antila
överdirektör, Social- och hälsovårdsministeriet

Pirkko Juntti
vicehäradshövding

Jaakko Tuomikoski
filosofie magister, SGF

Suppleant för Pentti Hakkarainen är avdelningschef **Kimmo Virolainen**, och för Martti Hetemäki enhetschef, lagstiftningsrådet **Tuija Taos**. Suppleant för Outi Antila var direktör **Erkki Rajaniemi** till och med den 30 september 2012 och därefter övermatematiker **Mikko Kuusela**.

Direktionens roll

Finansinspektionens verksamhet leds av en direktion. Direktionen uppställer de särskilda målen för Finansinspektionens verksamhet och beslutar om riktlinjerna för verksamheten samt styr och övervakar måluppfyllelsen och iakttagandet av riktlinjerna. Vidare behandlar direktionen Finansinspektionens årliga budget och underställer den Finlands Banks direktion för fastställelse. Enligt 10 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) ska Finansinspektionens direktion minst en gång per år lämna bankfullmäktige en berättelse över målsättningarna för Finansinspektionens verksamhet och måluppfyllelsen.

Samarbete med Finlands Bank

Administrativ anknytning till Finlands Bank

Administrativt är Finansinspektionen knuten till Finlands Bank men fattar sina beslut självständigt. Finansinspektionen och Finlands Bank har en viktig roll i övervakningen av den finansiella stabiliteten och genomför denna uppgift i intensivt samarbete.

Viktiga samarbetsområden är insamling av uppgifter och uppföljning av finansmarknaden, identifiering av riskerna i de finansiella företagens omvärld, bedömningar av systemrisk, stresstester och utveckling av sådana analysmetoder som behövs vid övervakningen av den finansiella stabiliteten. Finansinspektionen kan utnyttja av Finlands Banks analyser när det gäller att inrikta det egna tillsynsarbetet. Genom samarbetet inom rapporteringssystemen och utvecklingen av metoderna uppnås kostnadsbesparingar. Samarbetet mellan Finansinspektionen och Finlands Bank betonas i fortsättningen i Finansinspektionens nya uppgift inom övervakningen av makrostabiliteten. Analysarbetet som övervakningen kräver ska fastställas i samarbete under innevarande år. Övriga möjligheter att utvidga samarbetet undersöks utifrån en separat utredning.

Finansinspektionens strategi 2012–2014

Mission

Vi främjar den finansiella stabiliteten, förtroendet för finansmarknaden och skyddet av kunder, investerare och försäkrade.

Vi övervakar

- de finansiella aktörernas riskhantering och verksamhetsförutsättningar,
- uppförandet i kundrelationer och på marknaden och kund- och investerarinformationens kvalitet.

Vision

Finansinspektionen är en dynamisk och ansedd tillsynsmyndighet som deltar i skapandet av en högklassig europeisk tillsynskultur.

Vår hållning är

- en sund utveckling och lika konkurrensvillkor på finansmarknaden i Finland,
- en väl avpassad reglering och tillsyn,
- ökad finansmarknadskännedom bland kunderna.

Strategiska mål och riktlinjer

Effektiv verksamhet och riskorienterad tillsyn

- Aktuell och högklassig analys av omvärldsriskerna och riskerna inom finanssektorn
- Samordnade regler för de olika tillsynssektorerna så långt som möjligt
- Beredskap för snabba och målmedvetna beslut i en krissituation
- Effektivitet och kvalitet på toppnivå bland europeiska tillsynsmyndigheter
- Fullt utnyttjande av centralbanksanknytningen
- Gott och fungerande samarbete med olika myndigheter
- Uppmuntrande arbetsklimat och värdebaserad verksamhet

God riskhanteringsförmåga och intern styrning i företagen

- Vi fokuserar inspektionerna på analys av tillförlitligheten i riskhantering och intern kontroll.
- Vi preciserar våra riskanalyser med fokus på tillräckliga kapital och likviditetsbuffertar.
- Vi utvärderar företagens verksamhetsrisker och förutsätter tillräcklig ekonomisk beredskap för riskerna.
- Vi deltar i organiseringen av stabilitetstillsyn på akronivå och främjar krishanteringsberedskap.

Högklassigt kund- och investerarskydd

- Vi förutsätter att kraven på kund- och investerarskydd beaktas i tjänsteleverantörernas interna processer.
- Av de finansiella aktörerna förutsätter vi kvalitativ information om deras finansiella ställning, produkter och tjänster jämte tillhörande risker.
- Vi främjar en heltäckande och synlig kundupplysning.
- Vi ingriper vid osaklig verksamhet på finansmarknaden.

Resultatinriktat samarbete mellan tillsynsmyndigheterna

- Vi allokerar resurserna i tillräckligt god tid till internationella projekt som är viktiga för stabiliteten och verksamhetsförutsättningarna på den finländska finansmarknaden.
- Vi arbetar för att de bästa europeiska tillsynsmetoderna genomgående införs i EU.
- Vi drar nytta av de europeiska tillsynsmyndigheternas arbete i vår egen verksamhet.
- Vi effektiviserar informationsutbytet i realtid mellan tillsynsmyndigheterna.

Sammandrag

Syftet med Finansinspektionens verksamhet är att kreditinstituten, försäkrings- och pensionsanstalterna och andra tillsynsobjekt bedriver en stabil verksamhet som är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet, att de försäkrade förmånerna tryggas och att det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthålls (lagen om finansinspektionen 1 §).

Trots att skuldkrisen inom EU-området fördjupades, äventyrades varken stabiliteten på finansmarknaden eller de försäkrade förmånerna. Man kan också säga att det allmänna förtroendet för kvaliteten på informationen till kunder och investerare förblev oförändrat i Finland. De indirekta konsekvenserna av skuldkrisen återspeglades dock på aktörerna inom finanssektorn i Finland och riskerna ökade avsevärt.

Fokusområdena enligt Finansinspektionens strategi var:

1. effektiv verksamhet och riskorienterad tillsyn,
2. god riskhanteringsförmåga och intern styrning i företagen,
3. högklassigt kund- och investerarskydd,
4. resultatriktad samarbete mellan tillsynsmyndigheterna.

Framsteg gjordes i uppnåendet av målen som uppställdes utifrån strategin. De mål som uppställdes i verksamhetsplanen för 2012 uppnåddes dock inte till alla delar. Finansinspektionens strategi reviderades hösten 2012.

Finansinspektionen gjorde stora framsteg i den riskbaserade inriktningen av tillsynen. Riskanalysen som stöder tillsynen förbättrades ytterligare och med hjälp av den är det möjligt att bättre än tidigare välja tillsynsobjekt och inrikta tillsynsåtgärder. Finansinspektionens beredskap för krishantering utvecklades bland annat genom utbildning och en krisövning. Det är emellertid nödvändigt att fortsätta arbetet i syfte att säkerställa den egna funktionssäkerheten och ett bra myndighetssamarbete speciellt på nordisk nivå och inom ramen för den gemensamma tillsynsmekanismen.

Inom löpande tillsyn låg fokus på aktuell bedömning av de risker som skuldkrisen gett upphov till bland annat genom flera separata utredningar och tätare informationsinsamling samt regelbundna möten med tillsynsobjekten. Det osäkra marknadsläget krävde effektivare övervakning av investerarinformationen.

Inspektionsverksamheten omfattade de viktigaste riskområdena och responsen till tillsynsobjekten ledde till förbättringar i deras förvaltning, riskhantering och rutiner. De kvantitativa målen enligt inspektionsplanen uppnåddes inte till fullo. Kvaliteten och omfattningen av bedömningen av samlat kapitalbehov (tillsynsmyndighetens bedömningar) förbättrades. Bedömningarna av kapitalbehovet som verksamhetsriskerna kräver ska i fortsättningen skärpas när affärsverksamhetens lönsamhetskrav ökar.

Sådana betydande brister i riskhanteringen och internkontrollen som kan äventyra kundskyddet och tillsynsobjektets kapitaltäckning observerades i första hand hos de mindre tillsynsobjekten. De allvarigaste bristerna ledde till sanktioner. Sanktionerna bidrog till att tillsynsobjekten även i större omfattning förbättrade sin riskhantering, rutiner och internkontroll. Finansinspektionen ingrep med hård hand i osaklig verksamhet på finansmarknaden. Antalet administrativa sanktioner och begäran om polisutredningar ökade något jämfört med året innan.

Inga stora missförhållanden upptäcktes i investerarinformationens kvalitet eller marknadspraxis som helhet betraktat. Omfattningen och synligheten av den kundupplysningsinformation som Finansinspektionen producerar förbättrades i enlighet med målen.

Finansinspektionens egna förberedelser inför reformerna av EU-regleringen framskred enligt planerna även om regelverksprojekten var försenade på EU-nivå. Det stora antalet EU-regelverksprojekt och de informationsinsamlingsuppgifter och övriga uppgifter som de Europeiska tillsynsmyndigheterna (ESA) kräver av sina medlemmar sysselsatte Finansinspektionen mer än beräknat.

En av finansministeriet (FM) utsedd arbetsgrupp under ledning av minister Tanskanen föreslog i slutet av 2012 att uppgifterna inom den så kallade makrotillsynen ska överlåtas till Finansinspektionen.

Finansinspektionen inledde i nära samarbete med Finlands Bank förberedelserna för att inleda makrotillsynen och fortsatte att utveckla informationsinsamlingen och analysverksamheten på finansmarknaden. Vidare deltog Finansinspektionen i beredningen av den kommande europeiska gemensamma tillsynsmekanismen (Single Supervisory Mechanism, SSM) och utvärderade dess inverkan på Finansinspektionens uppgifter.

Finansinspektionens verksamhetskostnader stannade under den godkända budgeten. Under 2012 flyttade Finansinspektionen in i Finlands Banks lokaler vilket på längre sikt bidrar till att sänka kostnaderna och bringade Finansinspektionens olika funktioner närmare varandra. De nära belägna lokaliteterna bidrar till att Finansinspektionens verksamhet kan effektiviseras. Vidare fattades beslut om att inleda åtgärder för effektivisering av Finansinspektionens interna processer och av samarbetet mellan Finansinspektionen och Finlands Bank. Finansinspektionen iakttog goda principer för personalförvaltning, uppmuntrade till coachande ledarskap och fäste uppmärksamhet vid de anställdas arbetshälsa bland annat genom låta utföra en arbetshälsoundersökning som omfattade hela Finansinspektionen.

Förändringar i omvärlden kan ge upphov till betydande förändringar i strukturerna hos Finansinspektionens tillsynsobjekt. Strukturerna kan eventuellt påverka den tillsynsavgift som Finansinspektionen uppbär.

Finansmarknadsrepresentanternas syn på Finansinspektionens verksamhet

Kostnadseffektiviteten och resultatriktningen i Finansinspektionens verksamhet stöds av regelbundna samråd med aktörerna på finansmarknaden. Direktionens årliga samråd med finansmarknadsaktörerna ordnades i form av en panel i april.

På samrådet konstaterade representanterna att växelverkan mellan Finansinspektionen och tillsynsobjekten är öppen och aktiv och tar i beaktande åsikterna hos parterna i regleringsarbetet. Representanterna fäste uppmärksamhet vid tillräckligt lång förberedelsetid i samband med rapporteringsändringar, Finansinspektionens kompetens inom arbetspensionsförsäkringsbranschen, tillämpning av proportionalitetsprincipen samt konkurrensneutralitet i införandet av Finansinspektionens regler. Finansinspektionen har beaktat denna respons i sin verksamhet.

Läget på finansmarknaden

Finanssektorns omvärld i Europa präglades av skuldskrisen 2012. Skötseln av skuldskrisen krävde extraordinära åtgärder och uppföljning och analys av situationen av centralbankerna, ländernas regeringar, Europeiska unionen och även av de europeiska tillsynsmyndigheterna.

Finansmarknadens olika riskindikatorer visade att utvecklingen långsamt skulle förbättras från och med sommaren. Aktiekurserna steg allmänt eftersom marknaden närde ett hopp om att den värsta fasen skulle vara förbi och det rådde en uppfattning om att det finansiella läget i Europa långsamt blir bättre under 2013.

Skuldskrisen i Europa hade inga betydande negativa inverknings på finanssektorn i Finland. Läget på bank- och försäkringssektorn var stabilt under 2012. De finländska bankerna hade inga problem med upplåning från marknaden och prisnivån på upplåningen var förmanlig i en europeisk jämförelse. Försäkrings- och pensionsanstalterna har tack vare kursuppgången på aktiemarknaden gjort bra resultat inom investeringsverksamheten.

Samtidigt var finanssektorns omvärld dock fylld av utmaningar. Utsikterna för bankernas affärsverksamhet och resultat blev svagare eftersom tillväxttakten i utlåningen avtog under året vilket tillsammans med den låga räntenivån gjorde att den största intäktsposten, det vill säga räntenettet, minskade. Den låga räntenivån har en negativ inverkan även på avkastningen av liv- och arbetspensionsförsäkringsbolagens investeringar.

Kapitaltäckningen på finanssektorn i Finland är fortsatt god. Banksektorn uppvisar en stark kapitaltäckning och god kvalitet på kapitalbasen. Balanserade vinstmedel och en ökning i fonderna för verkligt värde hade en positiv inverkan på kapitaltäckningen. Arbetspensionsanstaltens soliditet blev bättre i slutet av året tack vare ökade investeringsintäkter. Soliditeten inom liv- och skadeförsäkringssektorn förbättrades också.

Trots de låga och reellt negativa låneräntorna försvagades efterfrågan på krediter bland hushåll och företag, vilket är ett tecken på en exceptionell omvärld. Trots detta var den nominella ökningen av bruttonationalprodukten mindre än ökningen av de monetära finansinstitutens utlåning.

I slutet av året råkade Finland i en ekonomisk recession (enligt förhandsuppgifterna) i likhet med många andra länder i Europa. En ökning av hushållens skuldsättning har fortsatt redan länge. Investeringarna stannade på en låg nivå och arbetslösheten började öka något. Även om en prognostiserad uppgång i aktiviteten startar 2013 kommer den att vara svag såväl i Finland som i Europa. Nedskrivningarna av bankernas utlåning var inte betydande 2012, men fortsättningen beror på den allmänna konjunkturutvecklingen samt företagets och hushållens situation. Hushållens ökade och koncentrerade skuldsättning, och likaså det ökade antalet betalningsstörningar, är en signal om att utvecklingen är mer negativ än tidigare.

Omvärlden är fortfarande mycket känslig för risker och många riskfaktorer kan leda till en omfattande negativ utveckling på marknaden. Informationen om utvecklingen pekar på nedsatt aktivitet för ekonomierna. Den största riskkällan är fortfarande – trots den positivare utvecklingen under det andra halvåret 2012 – skuldskrisen i Europa och den eventuella politiska osäkerheten och deras indirekta negativa konsekvenser på finanssektorn i Finland, inklusive den fortsatt låga räntenivån och svagare ekonomiska tillväxten.

Målen för 2012 och förverkligandet av dem

Effektiv verksamhet och riskorienterad tillsyn

I enlighet med strategin skärpte Finansinspektionen en riskbaserad inriktning av tillsynsverksamheten. Tillsynen inriktades speciellt på de riskområden som kommit fram i samband med finanskrisen.

Utvecklingen av verktyg för analys av tillsynsobjektens finansiella ställning och risker ledde till en bättre riskbaserad inriktning av tillsynen. Samarbetet mellan Finlands Bank och Finansinspektionen effektiviserade identifieringen av risker inom banksektorn. Utvecklingen av samarbetet med Finlands Bank fortsätter under 2013.

Finansinspektionen förbättrade beredskapen för intern krishantering och kontrollerade att krishanteringsplanerna är aktuella. Samarbetet med de finländska myndigheterna och nordiska tillsynsmyndigheterna ökade inom bedömningen av effekterna av skuldskrisen och fastställandet av nödvändiga beredskapsåtgärder. En säkert fungerande krishantering kräver dock fortsatta åtgärder, bland annat en utvidgning av Finansinspektionens interna anvisningar och en precisering av krishanteringsmekanismerna för gränsöverskridande aktörer i Norden.

Finansinspektionen utfärdade offentliga anmärkningar och offentliga varningar som riktade sig bland annat till avsevärda brister i interkontroll och riskhantering och förfaranden. Möjligheten att påföra en ordningsavgift för brister och dröjsmål i rapporteringen, som Finansinspektionen har tillämpat från och med 2011, har märkbart förbättrat iakttagandet av tidsfristerna för rapportering.

Beredningen av Finansinspektionens enhetliga föreskrifts- och anvisningssamling (s.k. MOK-reformen) fortskred, men reformen kunde inte slutföras under 2012 främst på grund av att EU-regelverket försenades och Europeiska tillsynsmyndighetens regler blev färdiga vid olika tidpunkter.

Arbetet med att fastställa Finansinspektionens kärnprocesser slutfördes. Den interna verksamheten ska effektiviseras även genom omfattande förnyelser av rapporterings- och analysystemen och med ett nytt intranät.

Följande åtgärder utfördes vid Finansinspektionen 2012:

- Tillsynsarbetet inriktades utifrån analyser och tidigare tillsynsobservationer på de mest riskbenägna tillsynsobjekten och funktionerna.
- Finansinspektionen utvidgade och fortsatte att utveckla ramverket för riskmätare per tillsynsobjekt och deras tröskelvärden som tillämpas vid val av tillsynsobjekt och fastställande av tillsynens intensitet.
- Samarbetet med Finlands Bank ökades i fråga om analyser av riskerna i omvärlden och inom finanssektorn.
- Finansinspektionen gav ut två omfattande bedömningar av tillsynsobjektens finansiella situation och risker, två lägesuppdateringar och resultat av inhemska stresstest. På grund av finanskrisen fortsatte tillsynsobjektens tätare rapportering.
- Finansinspektionens anvisningar om krishantering uppdaterades och utbildning i krishantering ordnades. På hösten 2012 ordnades även en intern simuleringsövning om hantering av en krissituation.
- Finansinspektionen gav tre offentliga anmärkningar och tre offentliga varningar. Dessutom påförde Finansinspektionen 14 ordningsavgifter och lämnade fem begäranden om polisutredning. Grunden för varningarna var främst försummelser i anordnandet av internkontroll och riskhantering. Största delen av ordningsavgifterna hänförde sig till försummelser av regelbunden rapportering.
- Förnyandet av Finansinspektionens föreskrifts- och anvisningssamling framskred och Finansinspektionen gav ut förnyade föreskrifter och anvisningar för flera sakområden.

Riskbaserad inriktning av tillsynen förbättrades

På grund av de ökade riskerna till följd av skuldskrisen inriktades tillsynen särskilt på: bankernas likviditetsrisker, risker och riskhantering i investeringsportföljerna inom försäkrings- och pensionssektorn samt investerarinformation och produktinformation till kunderna. Förändringarna i omvärlden ledde även till ökade verksamhetsrisker. Den låga räntenivån ledde till högre risker speciellt för de mindre bankerna (vars lönsamhet är beroende av ett högt räntenetto) och livförsäkringsbolagen.

Finansinspektionen bedrev tätare tillsyn av investeringsrisker och soliditet till och med juli 2012 bland annat genom att oftare än normalt samla in rapporter av pensions- och försäkringsanstalterna. Bankernas tätare likviditetsrapportering fortsatte hela året.

Finansinspektionen förnyade riskmätarna och tröskelvärdena för respektive grupp av tillsynsobjekt som hjälper till att identifiera de tillsynsobjekt som är i behov av effektiviserad tillsyn eller andra tillsynsåtgärder. Beträffande tillsynsobjekten inom banksektorn pågår fastställandet av dessa mätare ännu delvis. Likaså utvecklades den så kallade sorteringsanalysen av små tillsynsobjekt utifrån vilken enskilda tillsynsobjekt väljs ur denna grupp till föremål för inspektioner eller övriga tillsynsåtgärder.

Sambandet mellan analys och löpande tillsyn fördjupades genom tätare kontakter mellan analysgrupperna och de institutsansvariga. Finlands Bank deltog aktivt i verksamheten för Finansinspektionens analysgrupp för banksektorn och informationsutbytet inom ramen för den. Finlands Banks analys av makroekonomiska risker och risker på finansmarknaden utnyttjades i högre grad än tidigare i Finansinspektionens arbete.

Förnyandet av informationsinsamlings- och analyssystemen framskred men projekten på EU-nivå var försenade

Finansinspektionens rapporteringsprojekt framskred enligt planerna, men EU-regleringsprojekten gällande rapportering var försenade vilket sköt upp inledandet av rapporteringen. De omfattande förnyelserna av rapporteringen har redan gjort tillsynen av de olika sektorerna avsevärt effektivare och mer harmoniserad. Det intensiva förnyandet av informationsinsamlingsprojekten som ett led av projekten på EU-nivå fortsätter ännu i några år och leder i fortsättningen till större kostnader för data-system.

Inom kapitaltäckningstillsyn kommer den nya rapporteringen inom banksektorn sannolikt att tas i bruk 2014 och inom försäkringssektorn senast när Solvens II-reglerna träder i kraft. Finansinspektionens eget projekt för förnyande av de informationstekniska analysredskapen pågår till 2014. Byggandet av ett analysverktyg för effek-

tivare tillsyn av transaktioner på värdepappersmarknaden inleddes.

I och med den nya EU-lagstiftningen håller informationsinsamlingen på att utvidgas kraftigt bland annat till fondsektorn. Finansinspektionen deltar i beredningen av informationsinsamlingsprojekt på EU-nivå och stödjer tillsynsobjektens egna förberedelser bland annat genom att informera om nya krav i ett så tidigt skede som möjligt.

Krishanteringsberedskapen förbättrades, fortsatta åtgärder nödvändiga

Finansinspektionens fortsatte att utveckla sina egna beredskapsplaner och ökade utbildningen av de anställda i syfte att höja krishanteringsberedskapen. Krishanteringsberedskapen kräver fortlöpande uppdatering och utveckling. De viktigaste målen för det fortsatta arbetet är att göra upp interna anvisningar för tillsynssektorn, vidareutbilda personer som i praktiken deltar i lösandet av eventuella krissituationer och att ge tillsynsobjekten närmare anvisningar om information som ska lämnas i en krissituation.

Harmoniseringen av Finansinspektionens egna regler pågår fortfarande

Arbetet med att förnya Finansinspektionens föreskrifts- och anvisningssamling fortsatte i takt med införandet av det nya EU-regelverket. Färdigställandet av regelverket har till många delar uppskjutits vilket har bromsat upp totalreformen. Samordningen av föreskrifterna och anvisningarna för de olika sektorerna och beaktandet av sektorernas särdrag har dessutom visat sig kräva en större arbetsinsats än beräknat eftersom reglerna förändras ständigt.

Finansinspektionen fortsatte att informera om regeländringar

Flera informationsmöten om kommande regelverksprojekt och ändringar i tillsynsrutinerna ordnades för tillsynsobjekten. Flera meddelanden gavs ut om projekt som särskilt inverkar på finländska aktörer. Vid Finansinspektionens regelbundna möten med aktörerna inom finansbranschen och dess intresseorganisationer behandlades framskridandet av regelverksprojekten och aktuella ärenden inom finansbranschen. I januari 2012 ordnades ett internationellt seminarium för representanter för tillsynsobjekten och övriga intressegrupper. Bland annat ordförandena för Europeiska bankmyndigheten EBA, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten EIOPA och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten ESMA höll anföranden vid seminariet.

Effektivisering av den interna verksamheten

Effektiviteten i Finansinspektionens verksamhet granskas med hjälp av kvantitativa mätare (15 stycken). De har fastställts för varje prioriterat område. Hälften av mätarmålen uppnåddes.

I fråga om behandlingen av värdepappersföretagens och fondbolagens verksamhetstillstånd samt vid vissa inspektioner av uppförandet stannade Finansinspektionen långt ifrån målet.

Verksamhetens effektivitet, kvalitet och effektfullhet bedöms halvårsvis.

Det omfattande förnyandet av rapporterings- och analysystemet fortsatte. Det förnyade systemet ger Finansinspektionen möjlighet att analysera tillsynsobjektens finansiella läge och risker på ett mer flerdimensionellt sätt än tidigare och att effektivisera sin egen verksamhet blir effektivare.

Arbetet med att fastställa Finansinspektionens kärnprocesser slutfördes genom att definiera analys- och rapporteringsprocessen för löpande tillsyn. Definieringen av processen effektiviserar det löpande tillsynsarbetet. Möjligheterna att effektivisera analysprocessen ska undersökas med hjälp av en utomstående konsult under våren 2013. Under 2013 ska samarbetsformerna med Finlands Bank vidareutvecklas inom analys- och informationsinsamlingsfunktionerna och de administrativa funktionerna utifrån en separat utredning.

Ett nytt intranät utvecklades och togs i bruk i syfte att göra den interna informationsgången effektivare.

I samarbete med företagshälsovården genomfördes en arbetshälsoundersökning. Utifrån resultaten av undersökningen ska en arbetshälsoplan utarbetas i början av 2013

Finansinspektionens kostnader och antal anställda stannade inom den godkända ramen.

God rishanteringsförmåga och intern styrning i företagen

Inspektionsverksamheten var ingående och omfattade de riskområden som accentuerats under skuldskrisen, exempelvis hanteringen av marknads- och likviditetsrisker och operativa risker samt intern styrning. Inspektionsverksamheten sträckte sig balanserat till de olika tillsynssektorerna och omfattade även de mindre tillsynsobjekten. De kvantitativa målen för inspektioner av kapitaltäckning och riskhantering uppnåddes nästan.

Principerna och metoderna för bedömning av kapitaltäckningen för tillsynsobjekten inom finanssektorn utvecklades bland annat inom utnyttjandet av stresstester som ett led i utvecklandet av tillsynsmyndighetens bedömning och ytterligare anvisningar för tillsynsobjekten om egen kapitalbedömning. Dessa åtgärder förbättrar Finansinspektionens förmåga att göra utförligare bedömningar av kvaliteten på tillsynsobjektens process för intern kapitalutvärdering och kapitalkrav.

Finansinspektionen satsade omfattande resurser på beredning av de pågående stora projekten för kapitaltäckningsreglering (CRD4 och Solvens II). Samarbetet med de ansvariga ministerierna (FM/SHM) var aktivt och välfungerande. Inom försäkringssektorn pågår ännu arbetet med att fastställa de befogenheter som Finansinspektionen behöver inom tillsyn av riskhanteringen.

Finansinspektionens förberedelser inför reformerna av kapitaltäckningsregleringen inom EU:s bank- och försäkringssektorer framskred enligt planerna, men dröjsmålen med EU-reglerna gjorde att ikraftträdandet av den inhemska regleringen också sköts upp. Finansinspektionen har sört för att dess föreskrifter och anvisningar om regleringsförnyelserna på EU-nivå är färdiga i tid och att de egna tillsynsrutinerna har anpassats innan den nya regleringen träder i kraft.

Följande åtgärder utfördes vid Finansinspektionen 2012:

- En omfattande inspektion av de viktigaste riskområdena inom finanssektorn och försäkringssektorn gjordes genom att Finansinspektionen utförde totalt 35 (mål 38) inspektioner av riskhantering, internkontroll och intern styrning.
- Separata utredningar utfördes om förfarandena vid bostadslån och arbetspensionsanstaltarnas fastighetsinvesteringar.
- Tillsynsmyndighetens årliga bedömning av tillräcklig kapitaltäckning i proportion till riskställningen och av kvaliteten på kapitalplaneringen gjordes för alla stora tillsynsobjekt. För mindre tillsynsobjekt uppgjordes årsrapporter eller sammanfattningar av bedömningarna av de olika grupperna av tillsynsobjekt i enlighet med Finansinspektionens processer.
- Metoderna för tillsynsmyndighetens bedömning utvecklades speciellt i syfte att utnyttja stresstester i bedömningen av samlat kapitalbehov. Nya anvisningar om hantering av risker i tillsynsobjektens interna kapitalutvärdering uppgjordes för tillsynsobjekten.
- Finansinspektionen fortsatte bedömningen av de interna modeller som används i bankernas kapitaltäckningsanalys. Fyra nya tillstånd beviljades och en modellansökan lämnades in. För försäkringsbolagens del fortsatte förgranskningsprojekten av interna kapitaltäckningsmodeller enligt Solvens II-regleringen.
- Finansinspektionen deltog i beredningen av lagstiftningsreformer som gäller kapitaltäckningsreglerna och förvaltningssystem inom arbetspensionsförsäkringssektorn och offentliggjorde sitt ställningstagande om arbetspensionsbolagens interna styrning.
- Finansinspektionen främjade kapitaltäckningsregelprojekt inom bank- och försäkringssektorn (CRD4 och Solvens II) och planerade nödvändiga ändringar i sina egna tillsynsförfaranden.

Inspektionsverksamheten har lett till förbättringar i tillsynsobjektens riskhantering

Inspektionsverksamheten inriktades inom utvalda riskområden särskilt till tillräcklig riskhantering och internkontroll och den högsta ledningens ansvar för ordnande av dessa funktioner. Målet är att bibehålla en hög kvalitet i dessa funktioner vilket betonas när omvärldsriskerna ökar. Utifrån inspektionerna gavs stora mängder detaljerad respons till tillsynsobjekten även om nivån på riskhanteringen som helhet betraktad är bra. Inspektionernas kvantitativa mål stannade något under det uppställda målet (35/38).

Inspektionerna av bankerna inriktades bland annat på marknads- och likviditetsrisker, operativa risker och betalkortsprocesser. På grund av den svagare finansiella omvärlden inleddes särskilda granskningar av kreditrisker inom företagsfinansiering. Inspektionerna fortsätter 2013. Vidare inspekterades förfarandena vid bostadslån och en separat stickprovsundersökning av dem utfördes också.

På basis av inspektionsobservationerna och stickprovsundersökningen verkar bankerna iaktta rekommendationen om testning av kundens betalningsförmåga med en ränta på sex procent ganska väl. Även kvaliteten på processerna för beviljande av kredit har förbättrats utifrån Finansinspektionens anvisningar. Däremot behöver bankerna ännu bättre följa Finansinspektionens rekommendation om en maximal belåningsgrad om 90 procent. Finansinspektionen håller på att förbereda rapportering om den maximala belåningsgraden vilket leder till att Finansinspektionen erhåller bättre information om utvecklingen av bostadslån.

Genom inspektioner av hanteringen av marknadsrisker fokuserade Finansinspektionen särskilt på en bedömning av tillräcklig riskhantering hos små arbetspensionsanstalter och banker. I samband med inspektionerna observerades betydande brister och observationerna ledde till sanktioner av Finansinspektionen. Vidare konstaterades utifrån inspektioner av internkontroll och intern styrning att organiseringen av intern styrning utgör en särskild utmaning för de små aktörerna inom finans- och försäkringssektorn.

Fokus för tillsynsobjekten inom försäkringssektorn låg inte bara på inspektioner av marknadsrisker och intern styrning utan även av operativa risker. Under 2012 genomfördes dessutom en temainspektionsserie av livförsäkringsbolagen med anknytning till Solvens II-beredskapen, speciellt gällande beräkning av ansvarsskuld i enlighet med de kommande bestämmelserna.

Finansinspektionen utredde genom en separat undersökning allmänna principer för fastighetsplaceringar

samt affärer med kunder och närstående, värderingspraxis, allokering av placeringar och eventuella riskkoncentrationer i arbetspensionsanstalterna. Inga observationer gjordes om att köpeskillingen, avkastningsutvecklingen eller värdeutvecklingen för fastigheter som varit föremål för arbetspensionsanstalternas affärer med närstående eller kunder skulle avvika från övriga fastighetsplaceringar.

Metoderna för kapitalutvärdering förbättrades

Principerna och metoderna för bedömning av kapitaltäckningen hos tillsynsobjekten inom finanssektorn utvecklades och anvisningar till tillsynsobjekten uppgjordes. De nya instruktionerna omfattar bland annat anvisningar om innehållet i beskrivningen av hanteringen av kapitaltäckningen och tillsynsobjektens bedömningsmetoder. Resultaten av stresstest har också tagits i beaktande i större omfattning i bedömningen av den interna kapitalutvärderingen och i bedömningen av kapitalkrav. Bedömningen av kapitalisering som behövs särskilt för koncentrationsrisker och verksamhetsrisker behöver utvecklas i fortsättningen.

I slutet av 2012 färdigställdes ytterligare anvisningar för tillsynsobjekten som kommer att harmonisera tillsynsobjektens processer för intern kapitalutvärdering. Detta bidrar till ökad transparens i bedömningen och förbättrar kvaliteten och jämförbarheten av den information som Finansinspektionen erhåller. Motsvarande utvecklingsarbete inom försäkringssektorn väntar på att Solvens II-regleringsprojektet ska slutföras.

Bedömningen av bankernas interna modeller för beräkning av kapitaltäckningen fortsatte under 2012. Föremål för granskning var ansökningar om tillstånd för ibruktagning av modeller som mäter kreditriskerna för olika kundsektorer. Banker som redan beviljats tillstånd ansökte om tillstånd att börja tillämpa modellen på nya kundgrupper och på nya juridiska enheter. Iakttagandet av villkoren i de utfärdade tillstånden övervakades genom inspektioner. Försäkringsbolagens första förhandsbedömningar enligt Solvens II-regleringen av modeller som mäter försäkrings- och placeringsverksamhetens risker var under arbete.

Regleringsprojektet fortsatte att sysselsätta tillsynsmyndigheten och tillsynsobjekten

I fråga om projektet för kapitaltäckningsreglering inom bank- och försäkringssektorerna koncentrerade sig Finansinspektionen i samarbete med ministerierna på frågor som är viktigast ur Finlands synvinkel. Dessa var bland annat tillkommande kapitalkrav för så kallade nationellt systemviktiga tillsynsobjekt, bankernas och finanskonglomeratens metoder för beräkning av kapitalbasen samt, inom försäkringssektorn, behandling av långfristiga ansvar och krav på intern kapitalutvärdering.

Finansinspektionen deltog i beredningen av kapitaltäckningsregleringen inom arbetspensionsförsäkringssektorn i SHM:s arbetsgrupper för ArPL-kapitaltäckningsreglering. Särskilda fokusområden för Finansinspektionen var frågor i anknytning till beräkning av kapitaltäckningen och intern kapitalutvärdering samt förvaltningssystem. Finansinspektionen uppgjorde ett detaljerat förslag till förnyande av arbetspensionsanstaltarnas kapitaltäckningsregler.

Finansinspektionen offentliggjorde sitt ställningstagande om intern styrning i arbetspensionsförsäkringsbolag hösten 2012. Ställningstagandet innehöll Finansinspektionens åsikter bland annat om vilken roll och vilket ansvar arbetspensionsförsäkringsbolagens styrelser har för ordnande av investeringsverksamhet och riskhantering.

Solvens II-regleringen förändrar väsentligt tillsynen av försäkringsanstalterna. Trots att projektet var försenat fastställde Finansinspektionen de ändringar i sin egen tillsynsprocess och interna arbetsfördelning som krävs i den nya regleringsomgivningen.

Finansministeriets makrotillsynsgrupp föreslog i sin slutrapport som publicerades den 6 november 2012 att ansvaret för uppgifterna inom övervakningen av makrostabilitet ska läggas på Finansinspektionen. Finansinspektionens direktion skulle fatta beslut om användningen av nya kontracykliska instrument och övriga makrostabilitetsverktyg (bland annat kontracyklisk kapitalbuffert och maximal belåningsgrad. I förslaget fastställs även samarbete med övriga myndigheter. Den utveckling av analysverksamheten och beslutsprocessen som makrotillsynen förutsätter ska fastställas i samarbete med Finlands Bank under 2013. Avsikten är att inleda analysverksamheten i samarbete med Finlands Bank under 2013. Samarbetet med de olika ministerierna ska även utökas i frågor som berör makrostabilitet.

Högklassigt kund- och investerarskydd

Finansinspektionen inriktade i enlighet med sin strategi och verksamhetsplan tillsynen på tjänsteleverantörernas interna processer och marknadsaktörernas information om sin finansiella ställning, sina produkter och tjänster och riskerna i samband med dem. Målet var att säkerställa kvalitativ och aktuell kund- och investerarinformation även i ett osäkert marknadsläge. Inom inspektionsverksamheten valdes mer begränsade sakområden till föremål. Det kvantitativa målet för inspektionerna uppnåddes inte på grund av att regleringsprojekten band resurser i beredningen av regleringen på EU-nivå och i Finland.

Inom tillsynen av kund- och investerarskyddet upptäcktes inte några stora missförhållanden i marknadsuppförandet eller kund- och investerarinformationen. Antalet tillsynsobservationer och -åtgärder gällande enskilda aktörer var dock stort. Den förebyggande effekten av administrativa påföljder utfärdade på basis av inspektionsobservationer var tydlig under plats- och inspektionsbesök. Av inspektionsobservationerna framgår att det till följd av den mer komplicerade regleringen utgör en utmaning för de små värdepappersföretagen och fondbolagen att organisera sin verksamhet i enlighet med kraven för verksamhetstillstånd. De börsnoterade bolagens investerarinformation har utvecklats utifrån Finansinspektionens observationer.

Antalet besökare på webbplatsen med kundupplysning ökade i enlighet med målsättningarna.

Följande åtgärder utfördes vid Finansinspektionen 2012:

- Inspektioner inriktades på tjänsteleverantörernas förfaranden, interna processer och speciellt på fungerande intern kontroll.
- I samband med den årliga grundläggande bankutredningen utreddes det minskade utbudet av kontanta medel.
- Anvisningar om avtal om långsiktigt sparande och om information som ska ges om liv- och pensionsförsäkringar utfärdades till tillsynsobjekten. Investeringsfondernas faktablad inspekterades och rapportering om investeringsprodukter till ESMA inleddes.
- De börsnoterade bolagens information om vinstvarningar och osäkerhetsfaktorer övervakades.
- Inom tillsynen av IFRS-bokslut fästes särskild uppmärksamhet vid bankernas bokslutsfrågor och bedömning av de börsnoterade bolagens information om kapitaltäckning och kovenanter.
- Växelverkan med olika parter som deltar i den finansiella rapporteringen (revisionsutskott, revisorer och revisions-tillsynen utvecklades.
- För nya tillsynsuppgifter förbereddes genom att Finansinspektionen utvecklade tillsynssystemen och planerade tillsynsramverket.

Inspektioner inriktades på de interna processerna

Hanteringen av kundklagomål i banker och försäkringsbolag och det lagstadgade förfarandet för ändringssökande i arbetslöshetskassor granskades. Genom inspektionerna fäste Finansinspektionen tillsynsobjektens uppmärksamhet vid att de ska beakta kundskyddet i behandlingsprocesserna och säkerställa en fungerande intern kontroll.

Finansinspektionen granskade om värdepappersförmedlarna genomförde kundernas uppdrag noggrant och rapporterade om värdepapperstransaktioner till kunderna. Inspektioner inriktades även på förmedlarnas interna processer för hantering av uppdrag, anmälning av miss-

tänkta värdepapperstransaktioner och handelsrapportering. I samband med inspektionerna observerades brister av olika grad och Finansinspektionen förutsatte att de ska

åtgärdas. I en del av fallen påfördes en administrativ sanktion. Självständiga värdepappers- och fondbolag utanför koncernen inspekterades med fokus på intern styrning och internkontroll. För dessa aktörer är den ökande regleringen speciellt krävande. Det kvantitativa målet för inspektioner uppnåddes inte (26/35).

Tillgången till kontanter utreddes

Den årliga enkäten om prissättningen av och tillgången till grundläggande banktjänster utvidgades med frågor om utbudet av kontanttjänster och om betalkonton enligt kommissionens rekommendation. En redogörelse över tillgången till och prissättningen av banktjänster gavs i juni. Finansinspektionen konstaterade att tillgången till tjänster är fortfarande god, men att tjänsteutbudet håller på att förändras i och med att privatkundskontoren skär ner på kontanttjänsterna.

Å andra sidan håller distributionsnäten på att bli mångsidigare bland annat till följd av samarbete mellan bankerna och affärerna.

Finansinspektionen gav även en rekommendation om avgifter som uppbärs för kontant betalning av räkningar på bankkontor.

Finansinspektionen utfärdade anvisningar och granskade information om investeringsprodukter och inledde rapportering om investeringsprodukter till ESMA

En föreskrift om kostnadsinformation för liv- och pensionsförsäkringar utfärdades till försäkringsbolagen. Den nya regleringen bidrar till att ge kunderna mer information om kostnaderna för och avkastningen på produkterna och att ge bättre möjligheter att göra en inbördes jämförelse av liknande produkter.

Under hösten utfördes en utredning över hur väl de nya faktabladerna för investeringsfonder (KIID, Key Investor Information Document) uppfyller kraven enligt regleringen. Informationen i faktabladerna för investeringsfonderna kan utifrån utredningen anses vara av bra kvalitet. Eventuella preciserande anvisningar ges till fondbolagen i början av 2013.

Finansinspektionen inledde under det andra halvåret rapportering av försäljningsvolym, kundklagomål och temainspektioner av investeringsprodukter till ESMA. Som ett led i arbetet i ESMA:s kommitté (Innovation Standing Committee, FISC), som fokuserar på finansiella innovationer, deltog Finansinspektionen i en kartläggning vars syfte är att utreda om det är nödvändigt att skapa nya gemensamma europeiska förfaranden för försäljning av komplexa investeringsprodukter till icke-professionella investerare.

Övervakning av informationsgivningen i det osäkra finansiella läget

På grund av det osäkra läget på marknaden var det nödvändigt att fokusera tillsynen av de börsnoterade bolagens informationsgivning på att framtidsutsikter och vinstvarningar framförs i rätt tid och att bolagen informe-

rar om risker och osäkerhetsfaktorer. Det osäkra marknadsläget och bolagens försvagade finansiella ställning påverkade även tillsynen av IFRS-bokslut inom vilken särskild uppmärksamhet fästes vid bankernas bokslutsfrågor. Vidare bedömdes den information som de börsnoterade bolagen hade gett om likviditeten och kovenanter och nedskrivningsprövning av goodwill. Finansinspektionen var även tvungen att öka den reaktiva tillsynen.

Tillsynen av nedskrivningsprövning av goodwill syftar till att höja bokslutens kvalitet och tillförlitlighet. Det ekonomiska läget aktualiserade frågeställningar kring tillförlitligheten av goodwillprövningen i börsnoterade bolag i Europa överlag, eftersom de redovisade nedskrivningsbeloppen har varit små. Under ledning av ESMA granskade de europeiska redovisningsmyndigheterna också de noter som presenterats om nedskrivningsprövning av goodwill i 235 europeiska börsnoterade bolags bokslut. ESMA:s slutsatser motsvarar Finansinspektionens tidigare tillsynsobservationer om brister i noterna.

På grund av eurokrisen var det nödvändigt att inrikta åtgärder på frågor gällande bankernas bokslut. ESMA koordinerade en genomgång av bokslut som omfattade hela Europa (42 bolag) och granskade speciellt redovisningen av grekiska statspapper i bokslut för 2011. ESMA publicerade i slutet av året ett ställningstagande om lån som bankerna omförhandlat med kunder som befinner sig i finansiella svårigheter och information som ska lämnas om sådana lån i boksluten enligt IFRS.

Finansinspektionen fortsatte platsbesöken gällande börsnoterade bolags informationsskyldighet i syfte att bedöma de börsnoterade bolagens informationsgivningsberedskap och främja god praxis inom informationsgivning. En uppföljande utredning visade att en stor del av bolagen hade uppgjort en informationsgivningspolicy enligt Finansinspektionens rekommendationer. De hade även eftersträvat att utvidga beskrivningarna av redogörelserna i delårsrapporterna.

Inom tillsyn av bokslut enligt IFRS infördes nya rutiner som ökar växelverkan mellan Finansinspektionen och de olika parter (revisionskommittéer, revisorer och revisions-tillsynen), som deltar i den finansiella rapporteringen. Tätare samordnande av tillsynen i Europa under ledning av ESMA bidrar även till att effektivisera tillsynen.

Nära samarbete inom tillsynen av värdepappershandelns infrastruktur

Inom tillsynen av värdepappersmarknadens infrastruktur har Finansinspektionen fortsatt det nära samarbetet med Finlands Bank speciellt i tillsynen av Euroclear-koncernen. Det europeiska samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna och centralbankerna inom central motparts-clearing och tillsyn av Euroclear-koncernen är väletable-

rat. Finansinspektionen bedömde under året i samarbete med Finlands Bank hur väl Euroclear Finland Ab:s avvecklingssystem uppfyller ECBS-CESR-rekommendationerna. Bedömningen blir klar under början av 2013.

Misstänkta fall av missbruk som undersöktes låg på samma nivå som året innan

Antalet misstänkta fall av missbruk på värdepappersmarknaden som undersöktes var 85 (2011: 80), av dessa hänförde sig 23 (34) till missbruk av insiderinformation, 35 (23) till förvrängning av kurser och 23 (16) till informationsskyldighet enligt värdepappersmarknadslagen och 4 (7) till övriga fall av missbruk. Av börserna togs 22 (29) och av förmedlare 26 (16) anmälningar om misstänkta värdepapperstranskationer. Finansinspektionen ordnade samarbetsmöten med representanter för polisen (polisstyrelsen, CKP och Helsingfors Polisrättning) och med åklagarna. Vid mötena kom deltagarna bland annat överens om tätare samarbete i bedömningen av potentiella undersökningsfall.

Samtidigt utgjorde detta förberedelser för utvecklingen av samarbetet inom förebyggande och bekämpning av ekonomisk brottslighet enligt kraven i den nya lagstiftningen. Flera möten ordnades även om enskilda undersökningsfall.

Nya tillsynsuppdrag för Finansinspektionen

Finansinspektionen inledde i slutet av 2012 tillsyn över blankning och började även ta emot och offentliggöra information om blankningspositioner. Finansinspektionen tog under den första månaden emot 327 anmälningar om korta försäljningspositioner. Finansinspektionen rapporterar de anmälda positionerna till ESMA kvartalsvis.

Förberedelser för tillsyn av OTC-derivat gjordes bland annat genom att ge marknadsaktörerna information om innehållet i de kommande reglerna. I Finansinspektionen pågår ett projekt för utveckling av tillsynen av alternativa fonder. Det omfattar bland annat utveckling av ett tillsynsramverk för fonderna och insamling och analys av nödvändig tillsynsinformation från fonderna och vidareförmedling av informationen till ESMA. Finansinspektionen har även kartlagt aktörer som kommer att bli nya tillsynsobjekt och deras totala antal.

Ett stort antal regleringsprojekt band resurser

Finansinspektionen deltog i ett stort antal regleringsprojekt på EU-nivå och i verkställandet av dem på nationell nivå. Finansinspektionen deltog även i FM:s totalreform av lagstiftningen om värdepappersmarknaden. Lagarna trädde i kraft i början av 2013. Till följd av ändringen ändrar Finansinspektionen sina anvisningar till aktörerna på värdepappersmarknaden.

Antalet besökare på webbplatsen med kundupplysning ökade

Antalet besökare på Finansinspektionens huvudkanal för kundupplysning, webbtjänsten Finanskund.fi ökade i enlighet med målet. Till medierna gavs omkring 30 intervjuer som handlade om bostadslån. Konsumentredaktörerna informerades speciellt om nätbankssäkerhet och investeringsprodukter som står utanför tillsyn. Distribution av frågesporten Finanshagen gjordes möjlig via en Facebook-länk. Finanshagen spelades omkring 10 000 gånger under 2012. Genom sökordsbaserad reklam på Google nåddes flera besökare till webbtjänsten genom sökord med anknytning till bostadslåneärenden.

Resultatinriktad samarbete mellan tillsynsmyndigheterna

Finansinspektionen koncentrerade resurser i EU:s tillsynsmyndigheter (EBA, EIOPA och ESMA Europeiska tillsynsmyndigheter) och systemriskkommittén (ESRB) till de områden som har den största betydelsen för kapitaltäckningen, konkurrenskraften och de strukturella särdragen på finanssektorn i Finland och med tanke på kund- och investerarskyddet. Finansinspektionen prioriterade de enskilda ärenden vars behandling den deltog i redan i ett tidigt beredningsstadium. I och med att ESA-arbetet fortgående utvidgas är det nödvändigt att iaktta ännu strängare kriterier i prioriteringen vilket eventuellt kan försvaga Finansinspektionens förmåga att reagera på förändringar och informera finländarna om kommande förändringar inom finanssektorn. År 2012 deltog Finansinspektionen i de viktigaste ESA-projekten. Behovet att informera finanssektorn i större omfattning än för nuvarande var också aktuellt.

Internationell jämförande information producerad av EU-tillsynsmyndigheterna utnyttjades i högre grad än tidigare i Finansinspektionens eget arbete. Problemet med det tekniska genomförandet av informationsinsamlingsprojekt på EU-nivå har varit det alltför knappa samordnandet mellan EU:s tillsynsmyndigheter och de ökade IT-kostnaderna. Många projekt har även blivit försenade under senaste tider.

De årliga målen för det nordiska tillsynssamarbetet uppnåddes i fråga om kollegiernas arbetsprogram och bedömning av effekterna av finansskrisen och kontinuerligt utbyte av information. Det finns fortfarande utrymme för förbättringar i samordnandet av tillsynen, bland annat av inspektionerna. Detsamma gäller för tillsynsmyndigheternas egen krisberedskap. I fortsättningen kommer tillsynsobjektens kontinuitetsplanering och egna krishanteringsplaner att utgöra ett viktigt fokusområde. Samarbetet för utveckling av IT-systemen bör ökas.

Europas gemensamma banktillsynsmekanism medför förändringar i tillsynsmodellerna och tillsynssamarbetet. Beredningen av en gemensam tillsynsmekanism inleddes gradvis på hösten. ECB utarbetar tillsammans med de nationella tillsynsmyndigheterna en detaljerad tillsynsprocess och förfaranden för genomförande av tillsynen. Arbetet inleddes under 2012 och det fortsätter i intensiv takt. Finansinspektionen deltar i beredningen i samarbete med Finlands Bank.

Följande åtgärder utfördes vid Finansinspektionen 2012:

- Finansinspektionen uppdaterade halvårsvis prioriteringarna i ESA- och ESRB-arbetet och deltagandet i beredningen på arbetsgruppsnivå. Prioriteringarna presenterades för intressegrupperna.
- Under 2012 hade Finansinspektionen betydande förtroendeuppdrag eller svarade för beredningen hos EU-tillsynsmyndigheterna (7 personer hade sammanlagt 10 ansvarsfulla uppgifter).
- Material som tagits fram av EU-tillsynsmyndigheterna utnyttjades i större omfattning än tidigare av Finansinspektionen för analys av omvärldsrisker och fastställande av tillsynskrav samt i beredningen av Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar.
- Finansinspektionen deltog tillsammans med Finlands Bank i den praktiska planeringen av den gemensamma tillsynen i ECB.
- De nordiska tillsynskollegierna arbetade aktivt och informationsgången och kontinuitetsplaneringen förbättrades under 2012.

Utvidgningen av EU-tillsynsmyndigheternas arbete krävde ännu mer exakta prioriteringar av Finansinspektionen

Finansinspektionen väljer årligen de områden inom vilka den särskilt vill påverka inom tillsynssamarbetet i EU. Genom prioritering säkerställs en ändamålsenlig inriktning av Finansinspektionens resurser på det växande internationella tillsyns- och regleringssamarbetet.

Arbetet inom EU-tillsynsmyndigheterna gagnar utvecklingen av Finansinspektionens analys- och rapporteringssystem.

Antalet rapporteringsprojekt på EU-nivå och deras omfattning samt olika icke-harmoniserade krav mellan EU-tillsynsmyndigheterna har dock blivit ett problem.

I fråga om EBA ansåg Finansinspektionen det vara viktigt att påverka den nya regleringen av kapitalkrav och likviditet och ett harmoniserat rapporteringsramverk.

Finansinspektionen arbetade aktivt för en jämförbar bedömning av bankernas balansrisker och nedskrivningsbehov och en transparent behandling av statsrisker. Framsteg gjordes i uppnåendet av målen men det återstår ännu mycket arbete. Ett annat viktigt fokusområde för Finansinspektionen var även föreskriften som gäller tillsyn av gränsöverskridande bankkoncerner och bedömning av bankkoncernernas risker och samlade kapitalbehov i tillsynsmyndigheternas inbördes samarbete.

Det viktigaste projektet inom EIOPA var i likhet med tidigare år en övergripande Solvens II-reform inom försäkringssektorn. Största delen av Finansinspektionens arbetsinsats har hänfört sig till detta projekt, främst till särskilda frågor gällande ansvarsskuld och beräkning av kapitaltäckningen.

Regleringsarbetet inom ESMA präglades fortsatt av det stora antalet regleringsprojekt och regleringsområdenas komplexitet. Projekten hänförde sig bland annat till investeringsprodukter och -tjänster, försäkringsprodukter, alternativa investeringsfonder, värdepappershandel, blankning, OTC-derivat och prospektskyldigheter. En del regleringsprojekt hänförde sig till delområden som inte tidigare har varit föremål för reglering i Finland. Finansinspektionens mål i fråga om dem var att säkerställa att de lämpar sig för marknaden i Finland. Finansinspektionen gick aktivt ut med information till de finländska aktörerna om den nya regleringen. I ESMA:s arbete betonades parallellt med den nya regleringen även i högre grad än tidigare en enhetlig tillämpning av tidigare färdigställd harmoniserad reglering genom anvisningar och gemensamma tolkningar.

I arbetet för den gemensamma kommittén för EU-tillsynsmyndigheterna betonades för Finansinspektionens del bedömning av sektoröverskridande risker och arbete som gäller konsumentskydd och finansiella innovationer. Finansinspektionen satsade även på beredningen av enhetliga principer för beräkning av kapitaltäckning för finanskonglomerat.

ml systemriskkommittén koncentrerade sig Finansinspektionen speciellt på utveckling av riskmätare för stabiliteten på finansmarknaden, beredning av tillsynsrekommendationer och beredning av verktyg för makrotillsyn.

Det nordiska tillsynssamarbetet utvidgades inom området för krishantering

Det inbördes samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna var tätare än tidigare i Norden. Tillsynsmyndigheterna i de baltiska länderna deltog oftare i samarbetet. I fråga om samlat kapitalbehov på koncernnivå för koncerner under tillsyn som är verksamma i mer än ett medlemsland gjordes en bedömning och ett gemensamt beslut

fattades mellan alla tillsynsmyndigheter. Uppgörande och bedömning av beredningsplaner för krissituationer vidareutvecklades. Samarbetet ökade även beträffande mindre gränsöverskridande tillsynsobjekt.

Uppföljningen av de nordiska finanskoncernerna och utbytet av aktuell information mellan tillsynsmyndigheterna utökades bland annat i fråga om hantering av likviditetsrisken. Tillräckliga kontinuitetsplaner har lyfts fram som en mycket viktig fråga i kollegierna och denna ska fördjupas och intensifieras under följande planeringsperiod.

Finansinspektionen deltog i den samnordiska krishanteringsgruppen (Nordic Baltic Crisis Management Group) och Nordeas krishanteringsgrupp ((Nordea Crisis Management Group), som lyder under den, tillsammans med finansministeriet och Finlands Bank.

Syftet med arbetet är att skapa en beredskap för gränsöverskridande tillsynsobjekts krishantering och -lösningar. Till utmaningarna inom samarbetsområdet hör nationella skillnader i ordnandet av makrotillsynen, sekretessbestämmelser som begränsar informationsförmedlingen mellan myndigheterna samt skillnader i myndigheternas fokuseringar och mål gällande frågor som berör kapitalutvärdering och hantering av likviditet.

De nordiska tillsynsmyndigheterna samarbetade i fråga om banksektorn speciellt för att harmonisera kapital- och likviditetskraven. Det finns dock ännu många skillnader. Inom försäkringssektorn koncentrerades samarbetet på rutiner för bedömning av ansvarsskuld och harmonisering av kriterierna för bedömning av modellerna för beräkning av kapitaltäckning. Finansinspektionens nordiska samarbete inom tillsyn av NASDAQ OMX inriktades på tillsynsmyndigheternas gemensamma bedömningar av organisationen av verksamheten och i fråga om viktiga tillsynsfrågor bland annat på gemensamma riktlinjer.

Bankfullmäktiges berättelse för 2011 och åtgärder till följd av den

I sin berättelse för 2011 uppmanade bankfullmäktige Finansinspektionen framöver att

Sörja för en effektiv proaktiv tillsyn i syfte att främja och säkerställa stabiliteten på finansmarknaden och att utveckla den samlade kapitalbedömningen av tillsynsobjekten och Finansinspektionens kris- hanteringsberedskap

- Sektorspecifika analysgrupper har grundats vid Finansinspektionen och experter från de olika avdelningarna vid Finansinspektionen har utnämnts till grupperna på ett heltäckande sätt. Representanter för Finlands Bank är med i gruppen som analyserar kreditinstitut. Analysgruppernas uppgift är att samla in och sammanställa information och erfarenheter från de olika avdelningarna kvartalsvis, bedöma tillsynsobjektens risker och utsikter och ge förslag om hur tillsynen ska inriktas.
- Indikatorer för uppföljning av risker, affärsverksamhetens lönsamhet, kapitaltäckning och likviditet har fastställts för de olika tillsynsgrupperna och tröskelvärdena för tillsyn har fastställts för dem. Avsikten är att med hjälp av riskindikatorer och tröskelvärdena identifiera de företag där tillsynen behöver skärpas eller där särskilda tillsynsåtgärder, exempelvis inspektioner, ska utföras.
- Bedömningen av tillsynsobjektens samlade kapitalbehov och interna kapitalutvärdering (tillsynsmyndighetens bedömningar) fortsatte regelbundet och planmässigt. Bedömningarna utvecklades avsevärt under 2012 bland annat genom att öka utnyttandet av stresstest och ge tillsynsobjekten ytterligare anvisningar i syfte att förbättra deras metoder för beräkning av kapitalbehovet.
- I syfte att förbättra krishanteringsberedskapen vidare utvecklade Finansinspektionen sina beredskapsplaner, gav personalen mer utbildning om planerna, bedrev samarbetet med de övriga finländska myndigheterna och de nordiska tillsynsmyndigheterna och deltog i krishanteringsarbetet på EU-nivå.

Säkerställa Finansinspektionens beslutsberedskap och de egna verksamhetsplanernas tillräcklighet i fall av eventuella krissituationer

- Hösten 2012 ordnades en intern simuleringsövning om hantering av en krissituation som samtidigt testade om beslutsfattandet fungerar. Erfarenheterna av övningen kommer att tas i beaktande i vidareutvecklingen av Finansinspektionens interna krisanvisningar.
- De interna verksamhetsreglerna och -planerna kräver fortlöpande uppdatering och utveckling. Det är nödvändigt att fortsätta utvecklingsarbetet. De viktigaste målen för det fortsatta arbetet är att göra upp interna anvisningar för tillsynssektorn, vidareutbilda personer som eventuellt i praktiken deltar i krishanteringen och att ge tillsynsobjekten närmare anvisningar om information som ska lämnas i en krissituation. Inom det internationella samarbetet är det viktigt att beakta konsekvenserna av lagstiftningen på EU-nivå och av bankunionen och eventuella intressekonflikter mellan de olika länderna.

I syfte att bevara det allmänna förtroendet övervaka genomförandet av arbetspensionsbolagens investeringsplaner särskilt med beaktande av förvaltningens kopplingar till investeringsverksamheten

- Finansinspektionen koncentrerade sin tillsyn på inspektioner av riskhanteringen i arbetspensionsanstaltarnas investeringsverksamhet. I samband med inspektionerna bedömdes anstaltarnas investeringsverksamhet i förhållande till investeringsplanerna som godkänts av styrelserna.
- Arbetspensionsanstalterna uppmanades utveckla innehållet i investeringsplanerna bland annat när det gällde följande: verklig styrande inverkan av risklimit, begränsning av risktagningen i förhållande till företagets soliditet och på förhand bestämda verksamhets-sätt för begränsning av investeringsriskerna när företagets kapitaltäckning blir svagare.

- Rekommendationer gällande dessa frågor ingick i Finansinspektionens ställningstagande om förvaltningen av arbetspensionsbolag. En rekommendation utfärdades till arbetspensionsbolagen att de ska uppgöra interna anvisningar och förfaranden för genomförande av affärer med närstående. Rekommendationen utgör även en del av Finansinspektionens ställningstagande gällande arbetspensionsbolagens interna styrning.

Fästa fortsatt uppmärksamhet vid brottslighet i samband med nättjänster

- Antalet attacker av skadliga program mot bankernas kunder har ökat under året, men kundernas förluster har inte varit betydande.
- Bankerna har tagit i bruk bekräftelse av betalningstransaktioner per textmeddelande vilket har bidragit till att göra ärendehantering i nätbanken säkrare. Finansinspektionen övervakar säkerheten i ärendehantering i nätbanken bland annat utifrån de störningsanmälningar som bankerna skickar. Finansinspektionen inleder under våren 2013 även temainspektioner av nätbankernas säkerhet. Utifrån resultatet av inspektionerna kräver Finansinspektionen vid behov att bankerna ska höja säkerhetsnivån på ärendehantering i nätbanken.

Följa med hur tillgången på kontanter utvecklas i olika delar av landet och för olika grupper

- Finansinspektionen utreder tillgången till kontantjänster bland annat i samband med den årliga grundläggande bankutredningen och följer upp utvecklingen av tillgången i samarbete med Finlands Bank.
- Enligt utredningarna minskar behovet och efterfrågan på kontanter i Finland i en jämn takt och å andra sidan ökar kortbetalningar. Användning av kontanter är dock nödvändig särskilt för den ålderstigna befolkningen och för personer som inte har tillgång till en nätbank eller ett betalkort.
- Antalet banker fortsätter att minska och kontanttjänsterna på bankernas kontor har skurits ner inom en relativt kort period. Enligt en utredning om tjänsterna minskade antalet privatkundskontor regionalt betraktat mest i Södra Österbotten och Nyland. Antalet kontanttjänster har skurits ner så att 22 procent av kontoren har ett begränsat utbud av kontanttjänster och omkring 13 procent av kontoren har inga kontanttjänster alls. Det senare gäller i första hand kontor i Nyland. Å andra sidan har uttag av kontanter från en affärskassa introducerats som ett kompletterande alternativ. Finansinspektionen anser det vara viktigt att bankerna sörjer för ett tillräckligt utbud av kontanttjänster.

Säkerställa närmare samarbete med Finlands Bank i syfte att säkerställa effektivare intern verksamhet och tillräckligt med kompetenta anställda på Finansinspektionen

- Såväl Finansinspektionen som Finlands Bank har en viktig roll i övervakningen av stabiliteten på finansmarknaden. Båda parterna har nytta av samarbetet. Finansinspektionen har vid inriktningen av tillsynen möjlighet att utnyttja Finlands Banks heltäckande rapportering av makroekonomisk information och information om finansmarknaden och analysverksamhet medan Finlands Bank i sin tur kan utnyttja Finansinspektionens på tillsynsuppgifter baserade analyser i sitt eget arbete. Det är möjligt att undvika överlappningar i analysverksamheten och rapporteringen och de anställdas olika kompetensprofiler kompletterar varandra.
- Samarbetet intensifierades under året. Finlands Banks experter deltog till exempel aktivt i Finansinspektionens analysgrupp för banksektorn. Samarbetet är intensivt inte bara inom analys av omvärldsriskerna och riskerna inom finanssektorn och beträffande stresstesten utan även i tillsynen av värdepappersmarknadens infrastruktur och betalsystem. Inom detta område görs bland annat gemensamma platsbesök. Det nära samarbetet fortsatte även inom utvecklingen av rapporteringssystemen.
- De gemensamma analyserna av utvecklingen av den internationella regleringen fortsatte som tidigare. Finansinspektionen och Finlands Bank deltog även tillsammans i det europeiska tillsynssystemets verksamhet, speciellt i arbetet inom EBA och ESRB.
- Finansinspektionen utnyttjar många av Finlands Banks administrativa tjänster (ekonomiförvaltnings-tjänster, säkerhet och datateknik). Finansinspektionen betalar för dessa tjänster enligt internpriserna.
- Tillräcklig expertis säkras genom omfattande utbildning och överföring av kunskap (till exempel genom att utnyttja modellen med arbetspar).
- I syfte att effektivisera verksamheten utfördes några organisationsförändringar och förverkligades en flyttning till Finlands Banks lokaler vilket bringade avdelningarna och enheterna närmare varandra. Flyttningen medför kostnadsbesparingar på lång sikt och möjliggör närmare samarbete än tidigare mellan Finansinspektionens olika enheter och Finlands Bank.
- Den genomsnittliga personalstyrkan var 208 personer (godkänd personalstyrka 211). Finansinspektionens personalstyrka kommer att förstärkas temporärt med fem personer under 2013.

Bedömning av förändringar i tillsynen och tillsynsavgifterna 2013

Åtgärder för att säkerställa stabiliteten

Finansinspektionen betonar i sin strategi stabiliteten och förtroendet på finansmarknaden i Finland och effektivt förebyggande av hotande problem. I syfte att säkerställa stabiliteten betonas följande åtgärder i Finansinspektionens verksamhetsplan 2013.

Antalet inspektioner och platsbesök ökas. Inspektioner av de olika riskområdena inriktas på riskerna som ökat till följd av skuldskrisen och recessionen och på hantering av dem samt på fungerande betalsystem.

Tillsynsobjekten förväntas ha fungerande återhämtningsplaner. Finansinspektionen ska ha på förhand fastställda förfaranden och en fungerande organisation för hantering av krissituationer. Arbetet för att utveckla myndigheternas krishanteringsredskap fortsätter på inhemsk, nordisk och EU-nivå.

Finansinspektionen ska enligt förslag svara för övervakningen av makrostabilitet. Detta skulle innebära att Finansinspektionens uppgifter ökar märkbart. Finansinspektionen skulle få nya verktyg att proaktivt ingripa i eventuella obalanser och ökande risker som uppstår på finansmarknaden och i tillgångspriserna. De nya föreslagna verktygen skulle omfatta bland annat ett så kallat lånetak och ett kontracykliskt kapitalkrav. Finansinspektionens nya uppgifter och befogenheter träder eventuellt i kraft vid början av 2014. Finansinspektionen förbereder sig inför detta tillsammans med Finlands Bank genom att fastställa samarbetet gällande analysverksamhet inom makrotillsyn och beredning av beslut.

Finansinspektionen skapar även beredskap att agera som part i den nya gemensamma tillsynsmekanismen i euroområdet. Finansinspektionens mål är att bidra till effektiva tillsynsrutiner i den gemensamma tillsynsmekanismen.

Åtgärder för att bevara allmänhetens förtroende

I likhet med året innan inriktas tillsynen av tjänsteleverantörer till exempel på ändamålsenliga produktutvecklings- och kundserviceprocesser. Tillsynen av noterade bolag inriktas i högre grad än tidigare på processerna för produktion och övervakning av investerarinformation i bolagen.

Inom tillsyn av handeln betonas att värdepappersförmedlarna på ett heltäckande och tillförlitligt sätt ska rapportera om förverkligade transaktioner och upptäckta tvivelaktiga affärstransaktioner till tillsynsmyndigheten. Omfattningen av tillsynen av börshandel utökas genom europeiskt samarbete och genom att utveckla ett analysverktyg som effektiviserar tillsynen av handeln.

Kundupplysning riktas till specialgrupper med beaktande av de risker som den finansiella omvärlden medför för kunden. Utgångspunkten för upplysningen är ökad riskmedvetenhet hos kunderna.

Åtgärder för att effektivisera den interna verksamheten

I syfte att effektivisera verksamheten inleds en genomgång av kärnprocesserna med hjälp av en utomstående konsult. Vidare ska nya elektroniska arbetsutrymmen tas i bruk och projektledningskunskaperna utvecklas. Arbetet med att utveckla en elektronisk tjänst för tillsynsobjektens ärendehantering inleds. Arbetet med att utveckla analysredskap för finansiell information och information som samlats in om värdepappershandel fortsätter.

Uppskattning av tillsynsavgiftsinkomsterna

De uppskattade tillsynsavgiftsinkomsterna förväntas förbli på samma nivå som året innan. Till följd av förändringarna i regleringen kommer Finansinspektionen att få nya tillsynsobjekt under 2013. De nya tillsynsobjekten kommer dock inte att bidra till en märkbar ökning av tillsynsavgiftsinkomsterna.

Finansmarknadens strukturer och banktillsynen i Europa är dock föremål för förändringstryck som kan leda till avsevärt mindre tillsynsavgiftsinkomster för Finansinspektionen i framtiden. Den största förändringen är den gemensamma banktillsynen som grundas i anslutning till ECB. Det är även möjligt att förändringarna påverkar de nordiska bankkoncernernas strukturer och storleken på balansräkningen hos bankerna i Finland.

De tre viktigaste aktörerna inom banksektorn i Finland kommer att underställas ECB:s direkta tillsynsansvar. Finansinspektionen kommer även i fortsättningen att inneha det primära tillsynsansvaret över lokalbanker och små affärsbanker och för tillsyn av bankernas förfaranden.

Inom den gemensamma tillsynsmekanismen kommer Finansinspektionens roll i tillsynen av de tre största bankerna att förändras avsevärt. Uppgifterna kommer att omfatta bland annat deltagande i uppgörandet av ECB:s tillsynsplaner och det gemensamma beslutsfattandet, analys av lokala risker och omvärlden för planering av ECB:s verksamhet och reservering av resurser för ECB för tillsyn av de tre viktigaste bankerna. Alla de viktigaste besluten, till exempel fastställande av kapitaltäcknings- och likviditetskrav, sanktioner och tidigt ingripande i problem utförs centraliserat i ECB.

Beslut om organisering av tillsynsarbetet har inte ännu gjorts men beredningen har framskridit långt. De anställda på Finansinspektionen kommer sannolikt att agera under ECB:s styrning i tillsynen av de största bankerna inom ramen för tillsynsteam som kommer att grundas. Finansinspektionens nuvarande uppgifter inom den praktiska tillsynen av de tre största bankerna, exempelvis inom inspektions- och analysfunktionerna, kommer sannolikt också att bli kvar, men tillsynsobservationerna och nödvändiga åtgärder behandlas tillsammans med ECB och ECB har ansvaret för beslut.

Tillsynsarbetet som utförs vid Finansinspektionen kommer antagligen att finansieras med tillsynsavgifter även i fortsättningen, men grunderna för tillsynsavgifterna kan sannolikt inte vara överlappande med grunderna för de tillsynsavgifter som ECB kommer att samla in. Tillsynsavgifterna som ECB samlar in täcker kostnaderna för den egna personalen och för systemen. De tre största bankernas tillsynsavgifter till Finansinspektionen uppgick till totalt 13,1 miljoner euro 2012, det vill säga 55 procent av alla tillsynsavgifter. Detta innebär att om det uppstår förändringar i Finansinspektionens tillsynsavgifter via den gemensamma tillsynsmekanismen när arbetet övergår till vissa delar direkt till ECB, kommer detta att ha en betydande inverkan på Finansinspektionens finansiering. Det är å andra sidan nödvändigt att sköta finansieringen av det arbete som Finansinspektionen fortfarande riktar till den praktiska tillsynen.

Arbetsmängden inom banktillsynen kommer till en början att öka när de nya gemensamma tillsynsrutinerna skapas och kommunikationen med ECB kommer att vara intensiv. Kostnaderna och därigenom det totala beloppet tillsynsavgifter som uppbärs av bankerna kommer sannolikt att öka eftersom även ECB kommer att börja uppbära tillsynsavgifter vid sidan av de nationella tillsynsavgifterna. Personalbehovet på Finansinspektionen kommer dock sannolikt att minska på lång sikt när arbetsfördelningen mellan ECB och Finansinspektionen blir etablerad och personalen som koncentrerats till ECB blir starkare.

